

BÖLÜM 1

ADLİ OLGULARDA ADLİ RAPOR DÜZENLEME

Yusuf ŞAHİN¹

GİRİŞ

“Rapor düzenleme” hekimlerin meslek hayatları boyunca muayene ve tedavi yanı sıra en çok karşılaştıkları bir durumdur. Hekimlerce düzenlenen raporlar, adli ve tıbbi raporlar şeklinde iki gruba ayrılır. Tıbbi raporlar; kişilerin sağlık ve hastalık durumlarının tespiti, ilaç kullanımı gibi konuları içerirken; adli raporlar adli olgu olarak değerlendirilen ve yargı sürecinde kişide dava konusu olaya bağlı meydana gelen her türlü tıbbi değişim hakkında adli makamlara görüş bildiren raporlardır (1).

ADLİ OLGUNUN TANIMLANMASI

Meydana gelmesinde olağan dışı özellik taşıyan, dış etkenler (mekanik, fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikolojik) ile ortaya çıkan ve sonuç itibari ile kişinin sağlığında bedensel ve ruhsal bozulmalara neden durumlar kanunlar açısından adli özellik taşımaktadır (2,3). Adli özellik taşıyan olgular kişinin kendi ihmal ve tedbirsizliği ile ortaya çıkabileceği gibi çoğunlukla başkaları tarafından kasten, ihmalen veya dikkatsizlik sonucu meydana gelmektedir (4).

Bu bakımdan hastanelere veya diğer sağlık kuruluşlarına başvuruda bulunan her türlü darp-cebir olayı, trafik kazaları, ateşli silah, patlayıcı madde yaralanmaları, iş kazaları, kesici-delici-ezici alet yaralanmaları, düşmeler, her türlü zehirlenme iddiaları (gıda, ilaç, kullanılan ilaçların doz aşımı dahil), yanıklar, elektrik ve yıldırım çarpmaları, yanık vakaları, vücuda herhangi bir şekilde yabancı cisim girmesi, yasa dışı madde kullanımı, kriminal abortuslar, tıbbi uygulama hataları, cinsel saldırılar, çocuk ve yaşlı istismarı olayları, her türlü intihar girişimleri, kötü muamele ve işkence iddiaları, cinayet, intihar, kaza kökenli olduğundan şüphelenilen ölümler, ani ölümler, beklenmeyen bir anda meydana gelen ölümler adli olarak değerlendirilmektedir (5,6).

Adli olguların tespitinde fiziksel ve psikiyatrik yönden yapılacak ayrıntılı, kurallara uygun bir muayene ile bu muayene sonucunda adli mercilerin anlayabileceği, açık, güvenilir, tıbbi ve hukuki standartlara uygun hazırlanmış bir raporun yargılama sürecinin hızlı ve etkin işleminde sağlayacağı faydalar azımsanmayacak kadar büyüktür.

Adli olguların muayene ve değerlendirilmesi, yargılama aşamasında sanık ve mağdur

¹ Uzman Doktor, Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğü, ysfshn@hotmail.com

KAYNAKÇA

- Balcı Y, Eryürük M. (2011). Adli Raporların Hazırlanmasında Temel Kurallar, Kavramlar; Hukuki ve Tıbbi Açından Hekim Sorumluluğu. Koç S, Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp (s. 93-105). İstanbul. Golden Print: İstanbul Tabip Odası.
- Beyaztaş FY. Adli rapor konusunda hekim sorumluluğu. Anadolu Psikiyatri Dergi 2000;1(4):231-234.
- Yavuz MF, Bastürk P, Yavuz MS, Yorulmaz C. Emergency room applications of forensic cases. Adli Bilimler Dergisi 2002;1(2):21-26.
- Ekizoğlu O, Arıcan N. (2011) Yaralar. Koç S, Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp (s. 57-72). İstanbul. Golden Print: İstanbul Tabip Odası.
- Polat O, İnanıcı M, Aksoy ME. (1997). Adli Tıp. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi,
- Demirel B. Hekimin yasal sorumlulukları. Gazi Tıp Dergisi [Gazi Medical Journal]. 2005;6(3):99-106.
- Hancı, İH.(2006) Malpraktis: Tıbbi Girişimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu. (2. baskı.) Ankara: Seçkin yayıncılık,
- Zeyfeoglu Y. Acil hekiminin hukuki yükümlülükleri. Türkiye Klinikleri Journal of Surgical Medical Sciences 2006;2(50):10-19.
- Tuğcu H, Yorulmaz C, Koç S. (2011). Hekim Sorumluluğu ve Tıbbi Malpraktis Koç S, Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp (s. 8-17). İstanbul. Golden Print: İstanbul Tabip Odası
- Türk Ceza Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237>.Erişim Tarihi 30/07/2019.
- Koc S. Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Hekim Sorumluluğu Türkderm. 2007;41: 33-38.
- Tümer AR, Ketten A, Karacaoğlu E. Adli olgu bildirimi ve adli raporlar. Hacettepe Tıp Dergisi. 2010;41:128-134.
- Ceza Muhakemeleri Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf> Erişim Tarihi 30/07/2019.
- Bilirkişilik Kanunu, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161124-1.htm> Erişim tarihi:30/07/2019
- Aydın E. Hekimin sır saklama ve ihbar yükümlülüğü. Katkı Pediatri Dergisi. 2002;22(3):302-11.
- Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/06/20050601-10.htm> Erişim tarihi:30/07/2019
- Çolak B. Toraks Travmasının Adli Yönü. Toraks Cerrahisi Bülteni 2010;1(1):1-11.
- Çetin G.(1999) Yaralar. Soysal Z, Çakalır C Adli Tıp (s475-481). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi.
- Zeyfeoglu Y, Uluçay T, Yavuz MS, Aşirdizer M. Adli tıbbi uygulamalarda hatalı tanımlama, yanlış karar: Ulus Travma Acil Cerrahi Derg 2006;16(2):185-88
- Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.3.412578.pdf> Erişim tarihi 30/07/2019
- Kalemoğlu M. Acil Serviste hekim sorumluluğu. Türkiye Klinikleri J Med Sci 2005;25(6):824-28.
- Tuğcu H. (2011) Acil Olgularda Hekim Sorumluluğu. Koç S, Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp (s. 175-180). İstanbul. Golden Print: İstanbul Tabip Odası.
- Koç S. (1999) Adli tıpta rapor hazırlama tekniği ve rapor örnekleri. Soysal Z, Çakalır C . Adli Tıp. 1. Baskı. 3. Cilt. (s.1573-633). İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi;
- Demirci Ş, Günaydın G, Doğan H, Adli rapor düzenlemede uygulamalı eğitimin önemi. Adli Tıp Dergisi. 2007;21(1):10-4.
- Özaslan A. Adli raporların hazırlanmasında dikkat edilecek hususlar. İ.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi Sempozyum Dizisi. 2006;48:185-92.
- Sarıkardasoglu, İ. (1990) Adli Tıpta Ana Konular ve Örneklerle Rapor Yazma Tekniği, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir,
- Tümer A R, Ketten A, Karacaoğlu E. Adli olgu bildirimi ve adli raporlar. Hacettepe Tıp Dergisi 2010; 41:128 -34.
- Kök AN. Adli hekimlik hizmetlerinin yerine getirilmesinde Sağlık Bakanlığı (Sağlık Ocakları) ve Adalet Bakanlığı (Adli Tıp Kurumu) hizmetlerinin karşılaştırılması. Yıllık Adli Tıp Toplantıları Bildiri Kitabı, Antalya. 2002:19-22.
- Yavuz MF, Yavuz MS. Adli rapor standardizasyonu ve adli raporlarda görülen eksiklikler. Türkiye Klinikleri Journal of Surgical Medical Sciences 2006;2(50):28.
- Güven FMK, Bütün C, Beyaztaş FY, Eren ŞH, Korkmaz İ. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesine başvuran adli olguların değerlendirilmesi. Adutfergi 2009;10(3):23-8.
- Adli tabiplik hizmetlerinin yürütülmesinde uyulacak esaslar. Sağlık Bakanlığı-Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Genelge Tarihi: 22.09.2005, Sayı: B.10.0.TSH.013.003-13292.
- Koç S, Çetin G, Kolusayın Ö. Acil olgularda hekimin sorumluluğu ve adli tıp sorunları. Sendrom 1994; 6:54 -9.
- İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı muamele veya cezaların etkili biçimde soruşturulması ve belgelendirilmesi için el kılavuzu (İstanbul Protokolü). İstanbul: Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları, 2001.

34. Bird S. How to write a medicolegal report. Australian Family Physician 2004; 33:66 -7
35. Polat, O. (1997) Adli Tıp Ders Kitabı, 1.baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım
36. Yavuz MS, Aydın S. Birinci basamakta adli olgu ve adli rapor düzenleme. Türk aile hek derg 2004;8(1):30-3.
37. Fincancı ŞK. Türkiye’de ve dünyada adli tıp eğitimi. 1. Adli Bilimler Kongre Kitabı, Adana, Türkiye.1994: 52-4.
38. Ramazan H. Adli rapor hazırlama, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD Bitirme Tezi. İzmir 2015, Syf. 5.
39. Karadayı B, Kolusayın MÖ, Kaya A, Acil tedavi birimlerinde adli olgudan biyolojik materyal alınması ve gönderilmesi. Marmara Medical Journal 2013; 26:111-7.
40. Adli Tıp Kurumu 2019. Türk Ceza Kanunu’nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi. <https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf>